

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA THƯ VIỆN - THÔNG TIN

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TẠI
TRUNG TÂM THÔNG TIN - THƯ VIỆN TRƯỜNG
ĐẠI HỌC LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giáo viên hướng dẫn : **ThS. Nguyễn Văn Thiên**

Sinh viên : **Trần Thị Ánh**

Lớp : **TVTT 41B**

HÀ NỘI - 2013

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập cũng như trong thời gian làm Khóa luận tốt nghiệp, em đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ của các thầy, cô giáo trong Khoa Thông tin-Thư viện Trường Đại Văn hóa Hà Nội, sự chỉ bảo tận tình của Ban lãnh đạo, các cán bộ công tác tại Trung tâm Thông tin-Thư viện Trường Đại học Lao động-Xã hội đã giúp em hoàn thành Khóa luận tốt nghiệp.

Qua đây cho em xin chân thành cảm ơn sự quan tâm giúp đỡ của các thầy, cô giáo, Ban lãnh đạo Trung tâm Thông tin-Thư viện Trường Đại học Lao động Xã hội Hà Nội cùng toàn thể các bạn. Đặc biệt em xin trân trọng cảm ơn sâu sắc tới thầy giáo - Th.S Nguyễn Văn Thiên - người đã tận tình chỉ bảo và hướng dẫn em hoàn thành Khóa luận tốt nghiệp này.

Em xin cảm ơn gia đình và bạn bè - những người luôn bên em, động viên và khuyến khích để em có thể hoàn thành Khóa luận tốt nghiệp và có được kết quả như ngày hôm nay.

Em xin chân thành cảm ơn!

MỤC LỤC

MỤC LỤC	2
DANH MỤC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ	5
DANH MỤC HÌNH	6
Chương 1: CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VỚI TRUNG TÂM THÔNG TIN -THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC LAO ĐỘNG - XÃ HỘI	11
1.1. Khái quát về công nghệ thông tin	11
1.1.1 Khái niệm.....	11
1.1.2 Vai trò của công nghệ thông tin với sự phát triển của xã hội.....	12
1.1.3 Ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động thư viện.....	14
1.2 Trung tâm thông tin thư viện trường Đại học Lao động -Xã Hội...	21
1.2.1 Vài nét về quá trình hình thành và phát triển của Trung tâm	21
1.2.2 Chức năng, nhiệm vụ cơ cấu tổ chức của trung tâm thông tin- thư viện .	23
1.2.3 Cơ sở vật chất và nguồn lực thông tin	26
1.2.4 Người dùng tin và nhu cầu tin ở trung tâm thông tin thư viện.....	31
1.3. Ý nghĩa của việc ứng dụng công nghệ thông tin tại Trung tâm thông tin-thư viện trường Đại học Lao động-Xã hội	36
Chương 2: THỰC TRẠNG ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TẠI TRUNG TÂM THÔNG TIN -THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC LAO ĐỘNG - XÃ HỘI	38
2.1 Xây dựng hạ tầng công nghệ thông tin của Trung tâm thông tin-thư viện	38
2.1.1 Phần cứng.....	38
2.1.2 Phần mềm.....	39
2.1.3 Hệ thống mạng.....	43

2.2 Ứng dụng công nghệ thông tin trong các hoạt động chuyên môn...	43
2.2.1 Công tác bổ sung tài liệu.....	43
2.2.2 Biên mục xây dựng cơ sở dữ liệu	54
2.2.3 Tra cứu thông tin.....	63
2.2.4 Lưu thông tài liệu.....	64
2.2.5 Ứng dụng trong các hoạt động khác	67
Chương 3: NHẬN XÉT VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TẠI TRUNG TÂM THÔNG TIN -THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC LAO ĐỘNG XÃ HỘI	69
3.1 Nhận xét	69
3.1.1 Điểm mạnh.....	69
3.1.2 Điểm yếu.....	70
3.1.3 Nguyên nhân điểm yếu	72
3.2 Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả ứng dụng công nghệ thông tin tại Thư viện trường Đại học Lao động-Xã hội	73
3.2.1 Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất và nguồn lực thông tin điện tử ..	73
3.2.2 Đẩy mạnh khác thác các phân hệ của phần mềm IlibMe V5	75
3.2.3 Phát triển các sản phẩm có ứng dụng CNTT	76
3.2.4 Giải pháp phát huy nhân tố con người.....	77
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Cuộc cách mạng khoa học kỹ thuật phát triển nhanh chóng đã tạo nên một khối lượng thông tin khổng lồ và không ngừng phát triển, dẫn đến hiện tượng bùng nổ thông tin. Sự gia tăng nhanh chóng khối lượng tri thức khoa học ảnh hưởng lớn tới hoạt động của các cơ quan thông tin-thư viện. Trước sự phát triển đó, đã tác động đến thành phần cơ cấu kho tài liệu, bên cạnh những tài liệu văn bản in trên giấy còn có thêm những tài liệu ở dạng sách như : đĩa, ảnh, băng từ, đĩa từ...Do vậy việc tiếp cận với tất cả các nguồn thông tin dưới nhiều hình thức là là một điều hết sức khó khăn, nhất là trong điều kiện phát triển kinh tế xã hội hiện nay. Thông tin đã thực sự trở thành nguồn lực không thể thiếu cho mọi hoạt động của con người, là tài nguyên rất quan trọng.

Hoạt động của các cơ quan thông tin-thư viện đã giúp cho người dùng tin trong việc lựa chọn sử dụng nguồn thông tin khổng lồ đó để đáp ứng nhu cầu của mình. Để đảm đương nhiệm vụ này các cơ quan thông tin-thư viện muốn cung cấp thông tin chính xác, nhanh chóng, kịp thời thì phải ứng dụng những tiến bộ của khoa học kỹ thuật vào trong các hoạt động của mình.

Việc áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật công nghệ thông tin vào trong hoạt động thư viện giúp rút ngắn quá trình xử lý tài liệu, tiết kiệm thời gian cho cán bộ thư viện, cải tiến toàn bộ quy trình công nghệ, tạo sự đa dạng về sản phẩm và dịch vụ thông tin làm hình thành nhu cầu tin phong phú và phục vụ bạn đọc nhanh chóng dễ dàng, rút ngắn thời gian tìm kiếm tài liệu nhằm đáp ứng đầy đủ những yêu cầu tin mà họ đề ra. Với việc áp dụng các thành tựu khoa học công nghệ tiên tiến đã thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển của các cơ quan thông tin-thư viện.

Trung tâm thông tin-thư viện trường Đại học Lao động-Xã hội là một thư viện thuộc hệ thống thư viện các trường đại học phục vụ cho việc giảng dạy, học tập, nghiên cứu của các giảng viên, sinh viên thuộc các chuyên ngành đào tạo của trường như : kế toán, bảo hiểm, quản trị nhân lực, ngoại ngữ...Nên việc ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động thư viện giúp Trung tâm thông tin-thư viện trường Đại học Lao động-Xã hội xử lý và lưu trữ thông tin được nhiều thuận tiện, chính xác, tiết kiệm thời gian công sức cho cán bộ thư viện, xây dựng các cơ sở dữ liệu để quản lý vốn tài liệu, quản lý và phục vụ bạn đọc dễ dàng, đồng thời tạo lập các mạng để tham gia vào việc chia sẻ nguồn lực thông tin.

Xuất phát từ thực tiễn và tầm quan trọng của việc ứng dụng tin học trong hoạt động thư viện, em đã chọn đề tài “Ứng dụng công nghệ thông tin tại Trung tâm thông tin-thư viện trường Đại học Lao động Xã hội” làm đề tài khóa luận của mình. Với mục đích nghiên cứu thực trạng và đưa ra đánh giá, nhận xét về hoạt động ứng dụng công nghệ thông tin tại Trung tâm thông tin - thư viện trường Đại học Lao động-Xã hội đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng và hiệu quả của hoạt động thư viện trong giai đoạn hiện nay.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động thông tin-thư viện là một việc hết sức quan trọng trong mỗi cơ quan, trung tâm thông tin- thư viện. Đây cũng là một đề tài khá hấp dẫn thu hút rất nhiều người nghiên cứu. Đã có nhiều công trình tìm hiểu, nghiên cứu về ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động thông tin-thư viện như:

- Đào Kim Phượng (2006) “Ứng dụng tin học trong hoạt động thông tin-thư viện tại trung tâm thông tin thư viện Trường đại học sư phạm Hà Nội” (Khóa luận tốt nghiệp)

- Nguyễn Thị Hoài Thanh (2008) “Tìm hiểu việc ứng dụng tin học tại thư viện bộ Tư pháp” (Khóa luận tốt nghiệp)

Ngoài ra, cũng có khá nhiều đề tài nghiên cứu về Ứng dụng Công nghệ thông tin trong hoạt động thông tin-thư viện. Tuy nhiên, chưa có công trình nào nghiên cứu một cách toàn diện và hệ thống về “Ứng dụng công nghệ thông tin tại Trung tâm thông tin-thư viện trường Đại học Lao động-Xã hội”.

3. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu

- **Mục đích nghiên cứu:** Nhằm nâng cao hiệu quả ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động thông tin - thư viện tại Trung tâm thông tin - thư viện trường Đại học Lao động - Xã hội.

- Nhiệm vụ nghiên cứu:

- + Hệ thống hoá các vấn đề về công nghệ thông tin trong hoạt động thư viện
- + Nghiên cứu thực trạng ứng dụng công nghệ thông tin tại Trung tâm thông tin - thư viện trường Đại học Lao động-Xã hội.
- + Đề xuất những kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động thông tin-thư viện.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- **Đối tượng nghiên cứu:** Hoạt động ứng dụng công nghệ thông tin trong thư viện.

- **Phạm vi nghiên cứu:** Trung tâm thông tin-thư viện trường Đại học Lao động-Xã hội, giai đoạn hiện nay.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp khảo sát
- Phương pháp phân tích-tổng hợp
- Phương pháp phỏng vấn, trao đổi trực tiếp với các cán bộ của trung tâm.

6. Cấu trúc đề tài:

Mặc dù còn rất nhiều khó khăn, song với quyết tâm và trách nhiệm của mình các cán bộ thư viện sẽ luôn cố gắng hoàn thành, hết lòng với sự nghiệp giáo dục đào tạo. Hy vọng trong những năm tới thư viện sẽ khắc phục những hạn chế thiếu sót trong việc ứng dụng tin học trong hoạt động của mình để thư viện ngày càng tiên tiến hiện đại hơn hướng tới phục vụ bạn đọc tốt hơn.

Qua quá trình khảo sát, tìm hiểu về thực trạng ứng dụng CNTT tại Trung tâm TT-TV trường ĐH LĐ-XH, em hy vọng kết quả của khóa luận tốt nghiệp sẽ đóng góp một phần nào đó nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động ứng dụng CNTT của Trung tâm TT-TV và đề xuất một số ý kiến nhỏ với mong muốn việc ứng dụng của của Trung tâm TT-TV ngày càng hoàn thiện hơn, thỏa mãn tốt hơn nhu cầu ngày càng phong phú và đa dạng của người dùng tin từ đó giúp cho Trung tâm TT-TV phát triển lên một tầm cao mới, có thể khẳng định được vai trò, vị thế của mình với các thư viện, cơ quan thông tin khác trong cả nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đỗ Quỳnh Trang (2011), *Ứng dụng công nghệ thông tin tại thư viện trung tâm thông tin Khoa học Học viện Chính trị Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh*, Khóa luận tốt nghiệp thông tin-thư viện, Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
2. Đỗ Xuân Đán (2011), *Đánh giá thực trạng thư viện và tài liệu học tập dành cho đào tạo thạc sỹ và các giải pháp để phát triển thư viện và tài liệu học tập phục vụ cho đào tạo thạc sỹ của trường Đại học Lao động –Xã hội*, Chuyên đề 06, Trường Đại học Lao động - Xã hội, Hà Nội.
3. Đoàn Phan Tân (2001), *Thông tin học: Giáo trình dùng cho sinh viên ngành thông tin thư viện và quản trị thông tin*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
4. Đoàn Phan Tân (2001), *Tin học trong hoạt động thông tin-thư viện*, Nxb. Đại học Quốc gia, Hà Nội.
5. Hồ Thị Mến (2009) *Nghiên cứu thực trạng ứng dụng công nghệ thông tin tại trung tâm thông tin thư viện trường Đại học Vinh*, Khóa luận tốt nghiệp, Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
6. Lê thị Hồng Nhung (2011), *Tìm hiểu bộ máy tra cứu tin tại thư viện trường đại học Lao động xã hội*, Khóa luận tốt nghiệp, Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
7. Lê Văn Việt (2000), *Cẩm nang nghề thư viện*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
8. Nguyễn Quang Tuấn (2006), *Nghiên cứu ứng dụng công nghệ thông tin tại thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội*, Khóa luận tốt nghiệp, Đại học văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
9. Nguyễn Thị Hằng (2008), *Tìm hiểu các sản phẩm và dịch vụ thông tin tại Trung tâm Thông tin - Thư viện Trường Đại học Lao động Xã hội Hà Nội*,